

ADLİ BİLİMLER İÇERİSİNDE ADLİ TIBBIN YERİ

Dr. İdris DENİZ

Dođu Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakóltesi

Adli Tıp

ADLI BİLİMLER VE ADLI TIP

- * Adli Bilimler,
  - * suç unsuru bulunan adli nitelikteki olaylarda, verileri değerlendirerek sonuçları, suçu aydınlatacak şekilde hukukun kullanabileceği deliller haline getirir.
  - * Tıp, hukuk, fen, sosyal ve kriminal alanları ilgilendirir.
  - * Adli bilimleri oluşturan bilim dalları, birbirinden keskin sınırlar ile ayrılmayan, iç içe geçmiş bilim dallarıdır.

ADLİ TIP

- * Adli tıbbın temel görevi,
  - * otopsileri yapmak,
  - * ölüm sebeplerini ve zamanını saptamak,
  - * adli bir olaya yönelik insan vücudu üzerindeki darp izlerini tespit etmek
  - * cinsel saldırılarda delil saptamaktır.
- * Adli Tıp, Tıp alanında bir uzmanlık dalı olup Adli Tıp Uzmanı doktor kökenlidir.

ÖLÜM BİLİMİ (TANATOLOJİ)

- * Ceset üzerinde gerekli incelemeleri yani otopsiyi yapar. Bu sırada;
  - * Kimliklendirme yapmak,
  - * Travmatik değişikliklerin lokalizasyonu ve niteliklerini değerlendirip bunlara yol açan etkenlerin belirlenmesi, hangilerinin ölümden direkt ya da indirekt olarak sorumlu olduklarının saptanması, iki travmadan hangisinin daha önce meydana geldiğinin veya travmaların ne zaman meydana geldiğinin tespiti, kişilerin ölüm öncesi konumunun araştırılması,
  - * Ölüm nedenleri, orijinleri ve şekillerinin belirlenmesi,
  - * Ölüm zamanının belirlenmesi,
  - * Ölüm belirtilerinin tespit edilmesi,
  - * geç ölümlerde nedensellik bağının kurulması ve ölümün gerçekleşmesinde etkili olabilecek diğer etkenlerin araştırılması amacıyla yönelik olarak makroskobik incelemeleri (otopsi) yapar.

ADLI PATOLOJİ

- * Otopsi sırasında organların makroskopik incelemelerini ve otopsi sonrasında alınmış örneklerin mikroskopik incelemelerini yaparak, tanatoloji biliminin amaçlarına yönelik bulguları saptayan bilim dalıdır.

ADLİ TOKSİKOLOJİ

- * Zehirlenmelerde, yaşayan veya ölen kişilerin kan, idrar, tükürük, kıl gibi materyalleri ve ölen kişilerin iç organ parçaları ve diğer vücut sıvılarında herhangi bir toksik ya da narkotik madde veya alkol bulunup, bulunmadığını; alınan gıda ve sıvılarda toksik madde olup, olmadığını; bir maddenin narkotik ya da toksik özellikte olup, olmadığını; bu toksik maddelerin etkilerini araştıran bilim dalıdır.

BALİSTİK

- * Ateşli silah ve patlayıcıların kullanıldığı olaylarda ölüm nedenlerini ve orijinlerini belirlemeyi, kullanılan silah , barut ve çekirdeğin tespitini, hangi silahtan atıldıklarını, atış mesafesinin belirlenmesini, kişinin ateş edip etmediğinin saptanmasını, kullanılan aletlerin silah niteliğinde olup, olmadığı ve silah niteliğinde ise vahim olarak değerlendirilen silâhlardan olup, olmadıklarının değerlendirilmesini amaç edinmiş bilim dalıdır.

ADLI ANTROPOLOJİ

- * antropolojinin bir bilim olarak adli işlemlere uygulanması ya da geniş tanımı ile; adli ve kamuya ait problemlerde iskeletlerin kimliklendirilmesine ve osteoloji tekniklerinin bunlara uygulanması için özelleşmiş fizik antropolojinin alt disiplini.
- * Adli antropologlar, farklı metot ve teknikler kullanarak iskelet ve iskelete ait parçaları, kemikler üzerinde özel vurma, çarpma ve oluşmuş olan çiziklere bakarak ve kapsamlı ölçüler alarak incelerler
- * Bu işlemlerle, bireylerin cinsiyeti, yaklaşık ölüm yaşı, boy uzunluğu ve ırksal (etnik) kökeni hakkında bilgi sahibi olunur. Daha detaylı incelemelerle, bireylerin sağlık durumları, hangi ellerini kullandıkları, çocuk doğurup doğurmadıkları ve bazen hayattayken sahip oldukları meslekleri hakkında bilgi sahibi olunabilmektedir.

GRAFOLOJİ

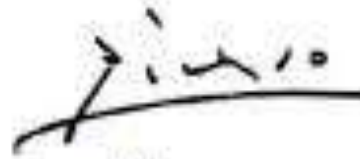
Yazı ve imzaların kime ait olduğunu, kimlik, pasaport, para, çek, senet, sözleşme ve kredi kartı gibi belgelerde sahtecilik bulunup bulunmadığını araştıran bilim dalıdır.

Joan Collins

Fidel Castro

Picasso

Elvis Presley

Roger Whittaker

Alfred Hitchcock

ADLİ TRAVMATOLOJİ

- * Yaşayan kişilerde travmatik değişiklikleri, lokalizasyonu ve niteliklerini değerlendirip bunlara yol açan etkenleri belirlemek,
- * Yaralanmanın zamanı ve bunlarla ilgili diğer unsurları tespit etmek,
- * Etken ile sonuç arasında nedensellik bağının kurulması ve yaralanmanın gerçekleşmesinde etkili olabilecek diğer etkenlerin araştırmasını yapmak,
- * Travmatik değişikliklerin herbirinin ağırlık derecelerini saptamak,
- * Orijinini (kaza, cinayet, intihar, doğal) ve doğruluğunu araştırıp tespit etmek.

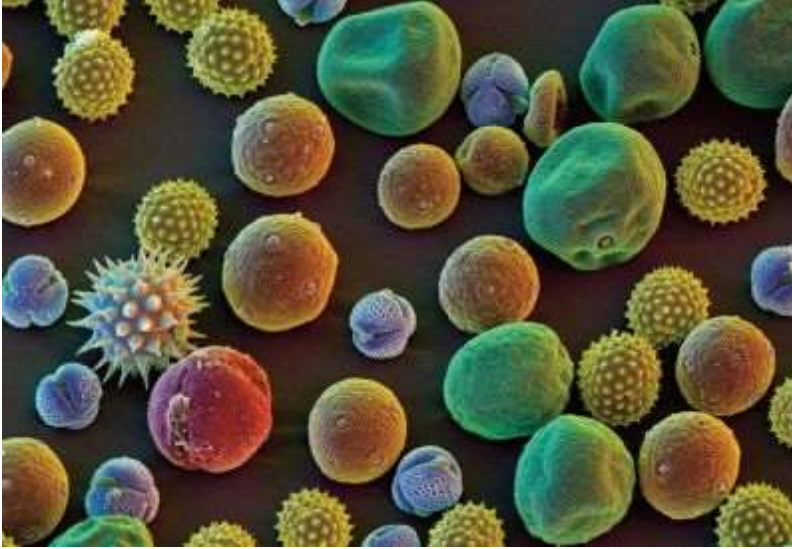
ADLI ENTOLOMOLOJİ

- * Cesedin vücudundaki böcek ve larvaları incelenerek cesedin ölüm zamanı ve öldüğü bölge tespit edilebilme uğraşı içinde olan bir bilim dalıdır.

ADLI PALİNOLOJİ

- * Ölenin üzerindeki toz-toprak kalıntılarında bulunabilecek polenlerin varlıklarını araştırarak kişinin ölüm yerini tespit etmeye çalışan bir bilim dalıdır.

ADLİ PSİKIYATRİ

- * Suç işleyen kişinin bilinç durumunu etkileyecek derece ve nitelikte ruhsal bozukluğa neden olan bir etken, akıl hastalığı ya da zeka geriliği olup olmadığı ve dolayısıyla suçu işleyen kişinin tam ceza almasına engel olacak bir durumunun bulunup, bulunmadığı
- * Suç işleyen çocukların bu suçun ve sonuçlarının farkında olup olmadıkları
- * Kendisine cinsel saldırıda bulunulan bir kişinin ruhsal olarak buna karşı koymasına engel bir durumunun bulunup bulunmadığı,
- * Satış, vasiyet, miras gibi hukuki işlemleri gerçekleştiren kişinin akıl sağlığı yerinde olarak bu işlemleri gerçekleştirip gerçekleştirmediğinin belirlenmesi
- * Ruhsal yaralanmalar

ADLI OBSTETRIK

- * Bir kadının gebe olup, olmadığı; gebe ise ne kadar süredir gebe olduğu; doğum ya da düşük yapıp yapmadığı, yaptıysa ne kadar süre önce yaptığı; düşük yapma riski bulunup, bulunmadığı gibi sorulara cevap arayan bilim dalıdır.

ADLI PEDIATRI

- * Bebek ve çocuk ölümleri, bunların nedenleri, çocuk istismarı ve ihmali, çocukların suça yönelimleri ve bunların nedenleri; çocukların yasalar karşısındaki durumlarını inceleyen bilim dalıdır.

CİNSEL SUÇLAR BİLİMİ

- * Cinsel ilişkinin gerçekleşip gerçekleşmediği
- * Cinsel saldırının derecesi ve sonuçları
- * Olayda fiziksel şiddet veya kurbanın direncini kırıcı yöntemler kullanılıp, kullanılmadığı
- * Saldırganın ve olay yerinin belirlenmesine yönelik fiziksel muayeneler, delil toplaması ve laboratuvar incelemeleri
- * Saldırı kurbanlarının fiziksel ve ruhsal tedavi sürecinde yönlendirilmesi
- * Saldırı sonrası istenmeyen gebeliklere ve bulaşıcı hastalıklara karşı alınması gereken önlemler

TIBBİ HUKUK

- * Hekimin yasal sorumluluk ve yetkilerini ortaya koyan ve hekim hataları , hasta ve hekim hakları konularını inceleyen bilim dalıdır.

FASİYAL REKONSTRUKSİYON

- * Yumuşak dokularından arınmış bir şekilde bulunan bir kafatasının nasıl bir yüze sahip olduğunun gerek plastik yöntemler gerekse bilgisayar ortamında araştırılması da bu bilim dalı kapsamında yer alır.

KRİMİNOLOJİ

- * Suça yönelten faktörlerin tesbiti ile suçluluğun önlenmesi için çalışmalar yapan, çeşitli kazaların nedenlerini araştıran ve önlenmesi için tedbirleri belirleyen, sonuçların ceza hukukuna dönmesini sağlayan bilim dalıdır.
- * Ayrıca, Suç Psikolojisi, yani suç işleyen kişilerin ruhsal çözümlenmeleri ile olayların açıklığa kavuşturulması, suçlunun Psikolojik Profilinin çıkarılması, suç bölgelerinin belirlenmesi çalışmalarını yapar.

ADLİ RADYOLOJİ

- * Yaşayan kişilerde ve cesetlerde, kimlik belirtimi için eski kırıkları, protezleri ya da vücutta kalmış metalik cisimleri araştıran ve kemikleşme noktalarını ortaya koyan; travmalar sonrası ne tür lezyonlar meydana geldiğini belirlemeye çalışan; meydana gelmiş lezyonlar ile travmanın uyumluluğunu araştıran bir bilim dalıdır.

YANGIN BÖLÜMÜ

- * Çıkan yangınlarda yangın sebeplerini tespit etmeye yönelik olarak delilleri araştıran ve yangında oluşan hasarların niteliklerini belirleyen bilim dalıdır.

ADLI MİKROBİYOLOJİ

- * Ölüm sonrası otopsi materyalin mikrobiyolojik incelenmesi ve gıda ve sıvılarda kontaminasyon olup, olmadığını araştıran bilim dalıdır.

FOTOĞRAF, SES VE GÖRÜNTÜ ANALİZLERİ BÖLÜMÜ

- * Ses, fotoğraf ve görüntü kayıtlarını inceleyerek bunların çözümlenmesi, geri plan sürekliliği, montaj aranması gibi teknik konularda adalete yardımcı olur.

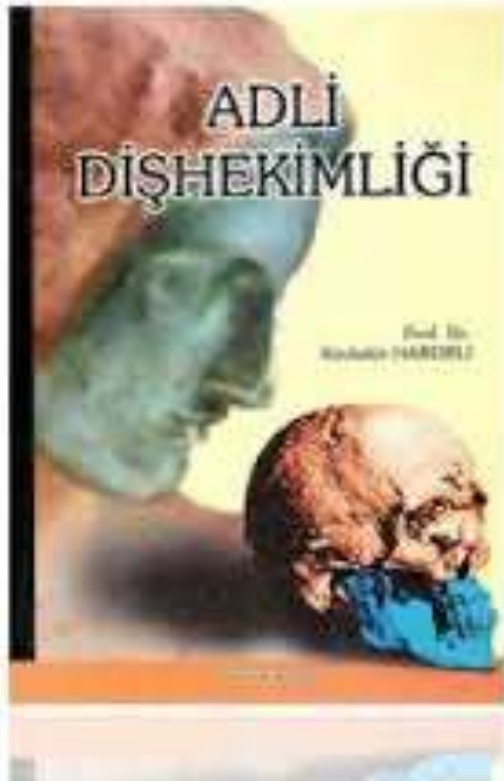
ADLİ HEMOGENETİK

- * Gerek kan grup-subgrup tayinleri ve gerekse DNA incelemeleri ile annelik-babalık ve akrabalık olup olmadığını ortaya koymaya çalışan, sanığın olay yeri ya da kurban üzerinde bırakmış olabileceği sperm, kan, tükürük, kıl, epitelyal hücreler, dışkı gibi biyolojik materyalleri inceleyerek, bir çok olayın failinin belirlenmesi için çalışmalar yapan bilim dalıdır.

ADLI ODONTOLOJİ (ADLI DİŞ HEKİMLİĞİ)

- * Diş ve diőetlerinden yanmıő cesetlerin kimliğini ya da hangi zehirle zehirlendiğini belirleyen, diş travmalarını değerlendiren bilim dalıdır.

ADLI OTOMOTIV

- * Trafik kazalarında Kazanın nedenini öğrenmek , kazadaki kusur ve suç unsurlarını bulmak, kusur derecelerini saptamak gibi görevlerin yanı sıra; trafik kazası sonucu yaralanan ve/veya ölenlerde travmatik değişikliklerin lokalizasyonu ile olayın niteliğinin belirlenmesi, giysiler ve lezyon niteliğinin incelenmesi ile kazadan sorumlu taşıtın tanımlanması, kişilerin kaza öncesi konumunun araştırılması, kazanın oluşumuna etkili olabilecek diğer faktörlerin araştırılması amacına yönelik incelemelerin tümünü yapan bir bilim dalıdır.

ADLİ ANİMASYON

- * Suç olaylarının bilgisayar yardımıyla canlandırılarak açıklanması ve bilgisayar aracılığı ile işlenen suçların saptanması bu bölümde yapılır.

ADLİ METEOROLOJİ

- * Olay sırasında havanın durumunu, güneş ve ayın yüksekliğini, ortamın aydınlık olup, olmadığını belirleyen bilim dalıdır.

DVI(Disaster victim identification) . Felaket Kurbanları Kimliklendirilmesi

Deprem, yangın, uçak faciası gibi olaylarda tamamen uzman kadrodan oluşan takım

Kimlik tespit ve teşhis işlemlerinde koordinasyon sağlar

Bu tim; polis, jandarma, adli tıp uzmanı, adli diş hekimi , DNA Uzmanı , Adli Antropolog gibi konusunda uzman personellerden oluşur

- * Ayrıca, adli bilimler alanının içinde; adli oftalmoloji, adlî otorhinolarenjoloji, adli farmakoloji, adli dermatoloji v.s. gibi hemen tüm tıp dallarının adli tıba uygulanmış formasyonları ile adli mühendislik, adli psikoloji, adli pedagoji ve adli hemşirelik v.s. gibi bilim alanları ve ceza hukuku, medeni hukuk, borçlar hukuku gibi hukuk alanları işlevsellik kazanmaktadır.

ÜLKEMİZDEKİ ADLİ TIP EĞİTİM-ÖĞRETİMİ İLE ADLİ TIP HİZMETLERİ

- * Adli tıp eğitim-öğretimi ve adli tıp hizmetleri Türkiye’de temel olarak üç kuruluş tarafından gerçekleştirilmektedir.
- * Bunlardan ilki Üniversite Tıp Fakülteleri adli tıp anabilim dallarıdır. Bugün hemen tüm tıp fakültelerinde kurulmuş bulunan adli tıp anabilim dalları, öğrenci ve araştırma görevlisi eğitiminin yanı sıra, bilimsel araştırmalar ve adli olaylarda bilirkişilik hizmetlerini de yürütmektedir.

- * İkincisi; merkezi İstanbul'da bulunan, 11 ilde Grup Başkanlığı ve neredeyse tüm illerde Şube Müdürlüğü şeklinde teşkilatlanmış bulunan Adalet Bakanlığı bağlı kuruluşu olan Adlî Tıp Kurumu Başkanlığı'dır. Adlî Tıp Kurumu Başkanlığı Merkezinde adlî olaylarda bilirkişilik hizmetleri yürütülürken araştırma görevlisi eğitimi de yapılmaktadır. Taşra teşkilatlanması ise yalnız hizmete dönüktür.

- * Üçüncüsü ise; Adli Tıp Enstitüleridir. Bunlar daha çok adli tıp alanında bilimsel gelişme ve araştırmalar üzerine kurulmuş kurumlar olup, rutin olarak hizmet içinde yer almasalar da zaman zaman bilirkişi olarak görevlendirilebilmektedirler.